

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

مشخصات گزارش

تهیه و تدوین:
سعید شفیعا

ناظر علمی:
موسی بیات

تاریخ انتشار:

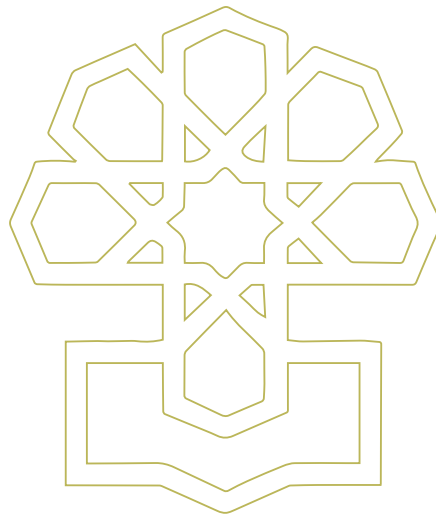
۱۴۰۱/۱۰/۱۷

شماره مسلسل:

۲۷۰۱۸۶۴۷

دفتر مطالعات آموزش و فرهنگ

بررسی ثبت جهانی میراث فرهنگی ناملموس ایران توسط سایر کشورها

(بررسی موردی ثبت میراث ناملموس

«بازی‌های سنتی زورخانه‌ای، ورزش و کشتی»

توسط کشور جمهوری آذربایجان)

مقدمه

میراث فرهنگی ناملموس به رسوم، نمایش‌ها، اصطلاحات، دانش، مهارت‌ها و نیز وسایل، اشیاء، مصنوعات دستی و فضاهای فرهنگی مرتبط با آنها اطلاق می‌شود که جوامع، گروه‌ها و در برخی موارد افراد، آنها را به‌عنوان بخشی از میراث فرهنگی خود می‌شناسند و از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌کنند. این میراث بیشتر از آنکه به مکانی خاص تعلق داشته باشد، وابسته به جوامع زنده و کاربست آنها در زندگی روزانه است. اما به هر حال مطابق هر پدیده دیگری دارای مبدأ است و در جایی متولد می‌شود، ولی به‌واسطه سیر اتفاقات و برخورد با فرهنگ‌ها، اقلیم‌ها و اتفاقات مختلف در طول زمان و تاریخ، زادگاه‌های متفاوت و اشکال جدیدی پیدا می‌کند. درج عناوین میراث ناملموس در فهرست میراث معنوی یونسکو، اقدامی حفاظتی برای شناسایی، معرفی و حفاظت میراث ناملموس با ارزش جهانی و ملی به حساب می‌آید و طبق روالی که یونسکو در پیش گرفته این ثبت به معنای مالکیت یک کشور نسبت به میراثی خاص نیست. در شرایط حاضر و مبتنی بر فرایندهای اجرایی ثبت جهانی، حتی اگر میراث فرهنگی ناملموسی در کشوری خاص زاده شده باشد و تمامی مردم جهان نسبت به اصلیت آن مطلع باشند، ثبت جهانی این میراث دلیلی بر مالکیت کشوری خاص به حساب نمی‌آید. چراکه میراث ناملموس مقوله‌ای سیال، متغیر و در حال جابه‌جایی است و زنده بودن و استمرار حیات آن در جهانی که مدرن‌سازی همه چیز را یکدست کرده، دارای اهمیت است.

اما ثبت میراث فرهنگی ناملموس در فهرست یونسکو پیامدهای جانبی مطلوب و کارکردهای متعدد هویتی و اقتصادی برای کشورها دارد که موجب رقابت شدید و گاه شرارت‌بار در ثبت میراث فرهنگی ناملموس شده است. برخی کشورهای تازه استقلال یافته یا دارای تاریخ و قدمت کمتر، از طریق ثبت آثار تاریخی که در سایر کشورها

نیز زنده و موجود است (به صورت مستقل برای اولین بار یا برای چندمین بار با تغییر عناوین پرونده‌های ثبت شده سایر کشورها) به دنبال کسب هویت و انتصاب اصالت به خود هستند. این عمل با بالا بردن تعداد آثار ثبت شده جهانی این کشورها همراه است که به بالا رفتن رتبه رقابتی آنها در بازار گردشگری جهان می‌انجامد و تأثیر آن بر جذب گردشگر ورودی غیرقابل انکار است.

بنابراین برخلاف ادعای غیرسیاسی و کارشناسی بودن فرایند ثبت میراث فرهنگی ناملموس در یونسکو، نتایج آن کاملاً سیاسی و اقتصادی شده است. این رویکرد برای کشور ایران به عنوان کشوری کهن با تاریخی چند هزارساله موجبات خسران را فراهم ساخته است. ساده‌ترین نمود آن موج اعتراضات متخصصان و صاحب‌نظران کشور نسبت به ثبت آثار فرهنگی ناملموس کشور توسط سایر کشورهاست، که این موج را نمی‌توان صرفاً مقوله‌ای احساسی و برآمده از ناآگاهی عمومی در نظر گرفت. هر چند دستگاه‌های مسئول در پاره‌ای موارد نسبت به آگاهی‌بخشی و ترویج نکات کارشناسی مربوط به ثبت میراث ناملموس از ظرفیت‌های موجود به نحو مطلوب بهره‌برداری نمودند. بنابراین باید در مورد آن اقدام مؤثر و واکاوی صحیحی صورت گیرد.

بیان مسئله

جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۸۴ به کنوانسیون حراست از میراث فرهنگی ناملموس یونسکو پیوسته است، که الحاق صرف به چنین معاهده‌ای به تنهایی کفایت ندارد و مشارکت فعال کشور در این حوزه نیازمند توجه و حمایت بیشتر حوزه دیپلماسی بین‌المللی و ثبت میراث فرهنگی است. اساس کنوانسیون حراست از میراث فرهنگی ناملموس را می‌توان در راستای تلاش برای حفظ اصالت‌های فرهنگی و زنده نگه‌داشتن تنوع فرهنگی دانست. در روزهای اخیر موضوع ثبت میراث ناملموس «بازی‌های سنتی زورخانه‌ای، ورزش و کشتی» به نام کشور جمهوری آذربایجان در حالی که در سال ۱۳۸۹ «آیین‌های ورزش پهلوانی و زورخانه‌ای» توسط جمهوری اسلامی ایران ثبت جهانی شده بود، مورد بحث و انتقاد قرار گرفت. با توجه به رویکرد و روش اجرای ثبت میراث ناملموس توسط یونسکو چنین اتفاقی می‌تواند مجدداً نیز تکرار شود، همان‌طور که این واقعه نیز دارای سابقه است. به عنوان نمونه می‌توان به پرونده جهانی با عنوان «چوگان؛ بازی سنتی با اسب در قره‌باغ» که توسط کشور جمهوری آذربایجان در سال ۱۳۹۲ ثبت جهانی شد و اعتراض ایرانیان را به همراه داشت اشاره کرد که جمهوری اسلامی ایران در اقدامی متقابل، پرونده «چوگان بازی سوار بر اسب همراه با روایت‌گری و موسیقی» را در سال ۱۳۹۶ ثبت نمود و این ثبت جهانی بدون مخالفت یونسکو و اعضای آن همراه بود. یعنی کشور جمهوری آذربایجان در این پرونده که اساساً از نظر اصالت به کشور ایران مربوط بود، به صورت پیش‌دستانه اقدام کرد و پرونده اول را به نام خود ثبت کرد. هر چند ثبت میراث فرهنگی ناملموس در صورت وجود مستندات لازم قابل پیگیری است و موجب محدودیت سایر کشورها - حتی اگر توسط کشوری با سابقه کمتر ثبت شده باشد - نمی‌گردد، اما این بر همگان مشخص است که ترتیب ثبت و عنوان پرونده‌ها از نظر روانی و هویتی دارای تأثیرات رسانه‌ای و اجتماعی غیرقابل انکاری است.^۱

البته همین موضع خنثی یونسکو در مورد اصالت آثار یا مبدأ شکل‌گیری آنها و باز نگه‌داشتن فضای رقابتی در حالی که مدعی همکاری و مشارکت بین کشورهاست جای سؤال و نیاز به بازنگری دارد.^۲ چرا که سازوکار فعلی دقیقاً خلاف اهداف اولیه راهبری می‌شود.

از آنجا که فرایند شفاف‌سازی برای ثبت آثار فرهنگی ناملموس حاکم است و کشورها ملزم‌اند تا پیش از برگزاری جلسات عنوان و محتوای پرونده‌های مدنظر خود را در سامانه‌ای بر خط بارگزاری کنند، هر کشوری پیش از جلسات^۳ از پرونده‌های سایر کشورها مطلع و رصد آنها کار ساده‌ای است. بنابراین هیچ کشوری نمی‌تواند مدعی غافلگیری در هنگام ثبت میراث ناملموس فرهنگی خاصی توسط سایر کشورها شود.

۱. لازم به توضیح است مطابق کنوانسیون میراث فرهنگی ناملموس توالی و ترتیب ثبت اثر برای هیچ کشوری اولویت یا حق ویژه‌ای ایجاد نمی‌کند و مباحث مطرح شده در این باره مرتبط با پیامدهای اقتصادی احتمالی این ثبت‌های جهانی برای کشورها یا ذهنیت‌های عمومی مردم کشورها (که مالکان اصلی میراث ناملموس) نسبت به ثبت اثر توسط سایر کشورها می‌باشد.

۲. شایان ذکر است پیامدهای نامطلوب ذکر شده از ثبت جهانی میراث ناملموس و عکس‌العمل‌های داخلی کشورها نسبت به ثبت آثار کشوری توسط سایر کشورها عموماً در دو حوزه خاورمیانه و آمریکای جنوبی موضوع بحث و اختلاف بوده است.

۳. پس از اعلام وصول.

در سال‌های اخیر روند درخواست کشورها برای ثبت میراث ناملموس فرهنگی محدود شده است و هر کشور صرفاً امکان ارائه یک پرونده مستقل برای هر دو سال را دارد^۱، بنابراین کشوری مثل جمهوری اسلامی ایران با میراث ناملموس بسیار زیاد برای ثبت پرونده‌های خود یا بایستی سال‌های بسیار در صف انتظار باشد یا به پرونده‌های مشترک با سایر کشورها سوق داده شود. چراکه ثبت مشترک با سایر کشورها فاقد محدودیت در تعداد است^۲. همچنین محتوای گزارش شده از جلسات بررسی و رأی‌گیری در یونسکو نیز نشان می‌دهد که مستندات ارائه شده در پرونده‌ها در اولویت بررسی است و مباحث سیاسی و اختلافات بین کشورها در اولویت بررسی قرار نمی‌گیرد. یعنی اعتراضات و بحث‌های مطرح شده توسط نمایندگان کشورها امکان استماع دارد، اما معیار عمل و مبنای ثبت یا عدم رأی‌آوری یک پرونده در نظر گرفته نمی‌شود^۳. همین مسئله موجب شده تا نمایندگان کشورها - از جمله کشور جمهوری اسلامی ایران - با توجه به تجربیات خود در پرونده‌های دیگر و عدم وجود پشتوانه حقوقی، نسبت به ثبت‌های چالشی و سیاسی کشوری مثل آذربایجان، رغبتی به اعتراض یا شکایت نداشته باشند و اتفاق مذکور را بخشی از روند طبیعی کنوانسیون جهانی در نظر گیرند. این رویکرد که نشان‌دهنده چیرگی مبانی کارشناسی بر سایر موضوعات مثل فضای سیاسی حاکم در کشورها و بین کشورهاست، گاهی اوقات نیز زمینه را برای ثبت‌های بحث‌برانگیز فراهم کرده است. این امر به معنای آن است که تأکید بر فرایند کارشناسی و ثبت بر مبنای مستندات بدون توجه به اصل و مبدأ شکل‌گیری میراث ناملموس موجب شده تا فرایند ثبت به عنوان دست‌آویزی برای سیاسی‌کاری برخی کشورها شود و جو کارشناسی حاضر در جلسات، بخشی از دفاعیات ممکنه کشورها در قبال سایرین را ناممکن سازد.

شایان ذکر است سازمان یونسکو، تشکیل پرونده‌های مشارکتی و الحاق کشورهای مختلف به میراث فرهنگی ناملموس و به صورت مشترک را در اولویت قرار داده و اگر وفاقی بین کشورهای عضو صورت نگیرد تشکیل پرونده‌های مستقل را نیز می‌پذیرد. **این موضوع در حالی که موجب آزادی عمل کشورها در ثبت میراث ناملموس است، موجب بی‌توجهی**

و بی‌اهمیتی نسبت به اصلیت و زادگاه شکل‌گیری میراث ناملموس نیز شده است.^۴

در مقابل یکی از نکات برجسته فرهنگی در اسناد ثبت میراث فرهنگی ناملموس، تلاش برای ایجاد مشارکت و اشتراک هنجارهای فرهنگی بین کشورهاست. به طور مثال در پرونده «آیین‌های ورزش پهلوانی و زورخانه‌ای» در سال ۱۳۸۹ از ایران درخواست شده تا با کمک به کشورهای مثل کره جنوبی، تایلند، اندونزی، نپال و مالزی امکان برخورداری این کشورها از عناصر فرهنگی و ارزشی این پرونده را فراهم سازد^۵. این نکته مثبت در مقابل با این جنبه همراه است که اگر هر کدام از این کشورها استانداردهای مدنظر یونسکو را در آینده به دست آورند (یعنی چند نسل این میراث ناملموس را در خود حفظ و زنده نگه دارد) امکان تدوین پرونده‌ای مستقل در یونسکو را به دست خواهند آورد.

۱. جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۴۰۱ به واسطه استفاده از سهمیه در سال ۱۴۰۰ فاقد سهمیه مستقل بود. اما با انجام مذاکرات و استفاده از سهمیه سایر کشورها به صورت مشترک دارای ۶ پرونده ثبت شد که ۴ عنوان آنها ثبت جهانی گردید.

۲. البته ثبت مشترک با سایر کشورها اقدامی پذیرفته شده است و با دید منفی به آن نگاه نمی‌شود. مسئله مورد بحث روندی است که ثبت جهانی را به صورت قطره‌چکانی برای کشوری باستانی مثل ایران فراهم کرده است در حالی که برای کشورهای فاقد سابقه کهن، فرصت مطلوبی به حساب می‌آید.

۳. برای نمونه می‌توان به موضوعات اختلافی بین کشورهای ارمنستان و آذربایجان در دوره‌های گذشته برای ثبت میراث ناملموس و رأی‌گیری در این مورد اشاره کرد - این دو کشور در جنگ با هم بودند - که بیانات نماینده ارمنستان که جنبه سیاسی داشت توسط دولت‌های عضو مورد پذیرش قرار گرفت و پرونده کارشناسی کشور جمهوری آذربایجان مورد پذیرش قرار گرفت.

۴. مطابق ماده (۱۶) قانون کنوانسیون حراست از میراث فرهنگی ناملموس مصوب ۱۳۸۴ فهرست نمونه میراث فرهنگی ناملموس بشر با تأکید بر تنوع فرهنگی تدوین می‌شود.

5. Convention for the safeguarding of the intangible cultural heritage intergovernmental committee for the safeguarding of intangible cultural heritage. Fifth session Kenya November 2010 Nomination file No. 00378 For inscription on the representative list of intangible cultural heritage in 2010, The Pahlevani and Zoorkhanei rituals, page 5 mittee for

مقایسه دو پرونده مشابه جمهوری اسلامی ایران و جمهوری آذربایجان

پرونده ثبت شده کشور جمهوری آذربایجان «بازی‌های سنتی زورخانه‌ای، ورزش و کشتی» نام دارد که محتوای پرونده با تأکید بیشتر بر قابلیت‌های بدنی و فیزیکی^۱ یک پهلوان،^۲ فردمحوری، موسیقی (غیرتخصصی و نواخته شده توسط هر فرد نوازنده)،^۳ توصیف ساده‌ای از فضای زورخانه (بیشتر با تأکید بر فضای باز) و استفاده از ابزارهاست. این در حالی است که در پرونده مذکور به صورت صریح و مستقیم به دوره حکومت پادشاهی صفویان در ایران اشاره کرده^۴ و نقش آن در توسعه هنر پهلوانی در کشور آذربایجانی را مطرح کرده است (کشور جمهوری آذربایجان در آن زمان بخشی از کشور ایران بوده است). لذا اصالت و جامعیتی در این پرونده وجود ندارد و صرفاً عنوان پرونده دارای بزرگنمایی است و براساس محتوا نمی‌توان آن را ثبتی کامل و شامل دانست (تصاویر ۱ و ۲ نشان‌دهنده تفاوت در اصالت فضا و محیط ورزش در دو پرونده کشور ایران و آذربایجان است). پرونده ثبت شده جمهوری اسلامی ایران با عنوان «آیین‌های ورزش پهلوانی و زورخانه‌ای» حاوی مفاهیم متعدد اسلامی ایرانی با ماهیت ارتباط فرزند و پدر، مرشد و پیشکسوت است که ۱۲ سال پیش در سال ۱۳۸۹ ثبت جهانی شد. ورزش پهلوانی و زورخانه‌ای به موسیقی مشخص با متون ارزشی وابسته شده که در محوطه زورخانه - که از عناصر اسلامی و ایرانی الهام گرفته است - نواخته می‌شود.^۵ این پرونده به جای محدود شدن به اعمال فیزیکی و جسمانی از مبانی آیینی و ارزشی سخن می‌گوید. فرایند اجرا و هنجارهای موجود در زورخانه را شرح می‌دهد و ساختار اجتماعی در ارتباط با آن را توصیف می‌کند.^۶ از این رو پرونده‌ای جامع، ارزش‌مدار و دارای اصالت است که تمامی بخش‌های مطرح شده در پرونده کشور جمهوری آذربایجان را به شکل کامل‌تر شامل می‌شود. بنابراین از مقایسه دو پرونده مشخص می‌شود که وزن معنایی و اصالت هویتی پرونده‌ها یکسان نیست، اما از آنجا که ثبت پرونده بدون هیچ طبقه‌بندی و ارزش‌گذاری کیفی صورت می‌گیرد، هر دو به‌عنوان پرونده موجب ثبت آثار ناملموس برای دو کشور شده‌اند که یکی مهد شکل‌گیری و دیگری مدعی آن در شکل ظاهری است.

1. The skill of the pehlevans, who had extraordinary strength and physical fitness, spread from tongue to tongue and became a legend. In Azerbaijani fairy tales and epics, a pehlevan is a strong person distinguished by his courage, bravery, intelligence and restraint. . <https://ich.unesco.org/en/7b-representative-list-01281>

2. The culture of pehlevans (pehlevanliq) refers to variety of traditional physical performances, training and competitions practiced and transmitted from generation to generation by 'pehlevans' (traditional athletes/wrestlers). It includes zorkhana games and sports, pehlevan wrestling ('gulesh'), and individual pehlevan performances at outdoor celebrations and various popular events. <https://ich.unesco.org/en/7b-representative-list-01281>

3. Games and sports of pehlevans are accompanied by music (called "Jangi") performed on folk instruments such as zurna (pipe), nagara and dumbak (drums). Janghi musicians are folk musicians that are numerous in Azerbaijan and their music is not specific to pehlevanliq only. The communities attending the performances of pehlevans also represent the element's broader community.. <https://ich.unesco.org/en/7b-representative-list-01281>

4. Originally framed as training activities of athletes for military purposes (State of Safavids, 16th century), <https://ich.unesco.org/en/7b-representative-list-01281>

5. Zoorkhane is architecturally influenced by Islamic and the Mithraic elements and consists of a dome, internal decorations, a seat for Morshed. <https://ich.unesco.org/doc/src/07477-EN.pdf>

6. In this ritual, epic and mystical literature, along with rhythmic movements, are employed to create joy, health and ethical upbringing <https://ich.unesco.org/doc/src/07477-EN.pdf>.

تصویر ۱. تصویر ارائه شده توسط جمهوری اسلامی ایران برای ثبت جهانی پرونده میراث ناملموس با تأکید بر فضای زورخانه
میراث ناملموس با تأکید بر فضای زورخانه

شایان ذکر است در سال ۱۹۲۰ با حمله شوروی سابق به جمهوری آذربایجان فضاهای اجرای زورخانه‌های این کشور به شدت آسیب دید، به حدی که فضاهای فرهنگی مرتبط را از دست داد و پس از هشت دهه تلاش در راستای احیای، توانستند محتوای زورخانه و ورزش پهلوانی را در فضاهای عمومی ترویج دهند. چنین وقفه‌ای قطعاً باعث فراموشی و از دست رفتن بسیاری از جنبه‌های اصیل مرتبط با این عنصر هویتی شده است. تلاش‌های چند دهه‌ای این کشور موجب شده تا بازسازی میراث ناملموس در این کشور صورت گیرد. این در حالی است که اصالت اصلی خود را ندارد. این نکته قابل توجه است که فضای زورخانه به‌عنوان یکی از کلیدی‌ترین عناصر برای انجام آیین‌های ورزش پهلوانی و زورخانه‌ای به حساب می‌آید.

1. <https://ich.unesco.org/en/-6representative-list-00335>

2. Since 1950s and until 1990s, the state-owned circuses in Azerbaijan systematically included individual performances of pehlevans into their programmes. Establishing a system of designating 'honoured trainers' in sports in 1960s and designating some of the pehlevan trainers as such have contributed to raising awareness about the element. <https://ich.unesco.org/en/7b-representative-list-01281>

3. <https://ich.unesco.org/en/7b-representative-list-01281>

هرچند برخی چنین تحلیل می‌کنند که کشور آذربایجان به همان میزان که میراث فرهنگی ناملموس مشترک با کشور ایران دارد به واسطه مشترکات با شوروی سابق نیز دارای سابقه است و انتخاب میراث ناملموس مشترک با ایران را می‌توان ترویج هرچه بیشتر فرهنگ ایران اسلامی نیز در نظر گرفت. اما این ترویج و ثبت جهانی در شرایط حاضر، رقابتی است نابرابر و ناعادلانه. این مهم در صورتی دارای وجاهت و اثرگذاری بیشتر است که جمهوری اسلامی ایران در راستای صیانت و ترویج میراث فرهنگی ناملموس ثبت شده و ثبت نشده خود اقدامات مؤثرتری انجام دهد و موضوع اصلیت و مالکیت خود را بر این آثار در جهان مشخص کند.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

بررسی زمینه و محتوای ثبت پرونده‌های میراث ناملموس در یونسکو نشان داد که هرچند تأکید بر مستندات و کارشناسی محور بودن اقدامات در این نهاد بین‌المللی جریان دارد، اما زمینه را برای شرارت‌ها و رقابت‌های غیرقابل انکار باز کرده است. بنابراین باید این رخدادهای رادر زمین بازی و با توجه به متغیرهای تعریف شده در این نهاد بین‌المللی تحلیل و بررسی کرد و منافع ملی جمهوری اسلامی ایران را از این طریق قابل وصول نمود. لذا موارد ذیل به‌عنوان پیشنهاد قابل بررسی است:

۱ در شرایط فعلی باید جمهوری اسلامی ایران فهرستی از تمامی میراث فرهنگی ناملموس زنده و در معرض خطر خود جمع‌آوری نماید و مستندات مذکور را با عنوان فهرست میراث فرهنگی ناملموس جمهوری اسلامی ایران به صورت برخط و در قالب چند زبان^۱ زنده دنیا در اختیار عموم جهانیان قرار دهد. در ضمن طی مکاتباتی به پیوست این آثار را برای کنوانسیون میراث ناملموس ۲۰۰۳ ارسال نموده و در مورد اصلیت و مالکیت آن در کشور اعلام موجودیت نماید. این اقدام می‌تواند سند اولیه‌ای برای دفاعیات کشور در مورد مالکیت نسبت به این آثار ناملموس به حساب آید هرچند در حال حاضر این موضوع توسط یونسکو در اولویت قرار ندارد.

۱. چند زبانه بودن این مستندات یکی از پیش‌نیازهای اصلی برای مقابله نرم با شرایط موجود است. چراکه موجبات معرفی و ایجاد شناخت هرچه بیشتر جهان نسبت به میراث فرهنگی ناملموس را فراهم خواهد ساخت. موضوعی که کشورهای جمهوری آذربایجان و کشورهای حاشیه خلیج فارس در مورد آن اقدامات مؤثرتری صورت داده‌اند.

۲ مرکز مطالعاتی منطقه‌ای حفظ میراث فرهنگی ناملموس در آسیای میانه و غربی تحت نظارت یونسکو (گروه ۲) طبق قانون سال ۱۳۹۰ مجلس شورای اسلامی^۱ در جمهوری اسلامی ایران تأسیس شده است. این مرکز مطابق ماده (۶) قانون مذکور در راستای ترغیب کشورهای آسیای میانه و غربی به کنوانسیون ۲۰۰۳ میراث ناملموس، تقویت ظرفیت‌ها و همکاری‌ها در منطقه برای شناسایی، فهرست‌نگاری، مستندسازی و مطالعه میراث ناملموس و همچنین ایجاد مشارکت فعال در سطح منطقه و بین‌الملل دارای مسئولیت است. مسئله رقابت‌های حاشیه‌ساز در ثبت میراث ناملموس مقوله‌ای قابل بررسی و حل‌وفصل به‌صورت کارشناسی است که از سازوکارهای نیازمند اصلاح یونسکو بروز پیدا کرده است. پیشنهاد می‌شود ظرفیت‌های بین‌المللی مرکز یونسکو نوع ۲ تهران در موضوع میراث ناملموس برای ایجاد گفت‌وگو بین کشورهای منطقه استفاده شود و در نهایت با ایجاد اجماع بین کشورهای عضو، پیشنهادها قابل اجرا برای برطرف‌سازی معضل ذکر شده در اختیار کنوانسیون جهانی میراث ناملموس قرار گیرد.

۳ از آنجا که فرایند ثبت میراث فرهنگی ناملموس در یونسکو به شکلی شفاف و برخط طراحی شده، رصد آن توسط مدیران و کارشناسان ثبت وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی قابل انجام است. **لذا نایب‌بستی با حاکم کردن ذهنیت غیررقابتی بودن موضوع ثبت میراث فرهنگی ناملموس مطابق تعاریف مطرح شده در کنوانسیون میراث ناملموس ۲۰۰۳، عکس‌العمل‌های کارشناسی و سیاسی دستگاه متولی غیر کارآمد گردد.** یونسکو نهادی بین‌المللی است که می‌تواند منافع ملی کشور را تأمین یا تضییع نماید، الگوی رفتاری و پس‌زمینه‌های اداری جاری در این نهاد بین‌المللی نایب‌بستی به‌عنوان پیش‌فرض همواره صحیح، تعریف‌کننده رفتارها و عکس‌العمل‌های مدیران و کارشناسان کشور باشد.

۴ نمایندگان وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی بایستی شرکت فعال و مؤثر در نشست‌ها و برنامه‌های دوره‌ای کنوانسیون جهانی میراث ناملموس یونسکو داشته باشد تا پیش‌شرط اولیه برای چانه‌زنی و ایجاد مسیر جدید در اقدامات این نهاد بین‌المللی را فراهم سازند.^۲ برای این مهم باید کشور در پرداخت حق عضویت خود به این کنوانسیون حساسیت بیشتری به خرج دهد تا در دو جایگاه مجمع عمومی دولت‌های عضو و کارگروه بین‌الدول امکان مشارکت و اعمال نفوذ داشته باشد.

۵ هر چند نگرش اولیه یونسکو به ثبت میراث فرهنگی ناملموس از نوع حفاظت و صیانت از فرهنگ است، اما عرصه‌ای برای رقابت‌های نامشروع برخی کشورها شده است. از آنجا که آیین‌نامه داخلی مجمع عمومی توسط کشورهای عضو تصویب می‌شود و همچنین اعضای کارگروه بین‌الدول قابلیت تدوین دستورالعمل‌های اجرایی را دارند، حضور فعال جمهوری اسلامی ایران در این مجمع و کارگروه، زمینه اعمال اصلاحات برای مقابله با سیاسی‌کاری‌ها یا مصادره عناوین میراثی توسط کشورهای عضو را فراهم خواهد ساخت.

۶ اصلاح موادی از آیین‌نامه داخلی و دستورالعمل‌های فعلی یونسکو می‌تواند موضوع اهمیت دادن به اصالت و منوط کردن ثبت به نبود اختلافات فرهنگی و مرزی کشورها را مورد نظر قرار دهد.^۳ برای این مهم می‌توان برچسب‌های غیرسیاسی، اما متمایزسازی تعریف شود که کشوری که میراث فرهنگی ناملموس در آن زاده شده و رشد و نمو یافته است، از سایر پرونده‌ها متمایز شود و به‌واسطه این مرجعیت، برای این کشور مسئولیت اشاعه و ترویج هر چه بیشتر میراث فرهنگی ناملموس به سایر کشورهای مشارکت‌کننده یا دارای پرونده مستقل تعیین شود.

۱. قانون موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی سازمان ملل متحد (یونسکو) راجع به تأسیس مرکز مطالعاتی منطقه‌ای حفظ میراث فرهنگی ناملموس در آسیای میانه و غربی تحت نظارت یونسکو (گروه ۲)
۲. به‌طور مثال اختصاص سهمیه‌های بیشتر به کشورهای دارای تاریخ کهن با ظرفیت تشکیل پرونده‌های ثبت میراث ناملموس بیشتر مثل جمهوری اسلامی ایران.
۳. اصلاح آیین‌نامه داخلی و دستورالعمل‌های مذکور در حوزه نفوذ و اختیار جمهوری اسلامی ایران یا سایر کشورها نیست و بایستی براساس سازوکارهای ممکن و تعریف شده در کنوانسیون مربوطه به‌صورت پیشنهاد و طی فرایندهای تعریف شده سالیانه در جلسات اجرایی صورت گیرد.